

تاثیر ویژگی های اجتماعی-روانی محیط آموزش بر رفتار و گرایش های دانش آموزان

کرم الله جوانمرد^۱، معصومه حسنوند^۲

^۱ استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه ایت الله العظمی بروجردی

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه شناسی دانشگاه آیت الله اعظمی بروجردی

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر ویژگی های اجتماعی-روانی محیط آموزش بر رفتار و گرایش های دانش آموزان بوده است. این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی می باشد. نمونه این پژوهش شامل ۸۰ نفر از بین کل جامعه آماری دانش آموزان مدارس شهرستان الشتر بود. روش نمونه گیری به صورت تصادفی ساده بود و از پرسشنامه ارزیابی محیط آموزشی راف (DREEM) بر روی آن اجرا گردیده که جهت آزمون فرضیه از روش آماری ضریب هم بستگی پیرسون استفاده گردیده و چون t حامل $9/273$ از اعتبار جهت پایایی ضریب هم بستگی استفاده شده است و چون t حامل $1/273$ از اعتبار جهت پایایی ضریب همبستگی از t جدول $676/$ در سطح معنی داری $5/$ بزرگتر است پس می توان گفت که فرضیات تحقیق مورد تایید قرار گرفته است. نتایج بررسی نشان داد که ویژگی های اجتماعی و روانی محیط آموزش می تواند تاثیر زیادی بر رفتار و گرایش های دانش آموزان داشته باشد. یک محیط آموزشی که از احترام به دانش آموزان پرداخته و ایشان را حمایت کند، باعث افزایش اعتماد به نفس، کاهش استرس و بهبود روحیه در دانش آموزان می شود. محیطی که به دانش آموزان اجازه می دهد تا توانمندی ها و استعداد های خود را شناخته و تقویت کنند، باعث افزایش انگیزه و تعهد آن ها به یادگیری می شود و بین تاثیر ویژگی های اجتماعی-روانی محیط آموزشی و رفتار و گرایش دانش آموزان دختر و پسر رابطه وجود دارد.

واژه های کلیدی: ویژگی های اجتماعی-روانی، محیط آموزشی، دانش آموزان

مقدمه

محیط، بستری برای شکل گیری بسیاری از ویژگیهای رفتاری است. به بیانی دیگر بسیاری از عواطف، عادات، سلاقی و حتی طرز نگرش ها و نشست و برخاست ها به گونه ای شگرف از محیط تأثیر میپذیرد (فرخ نیا، ۱۳۹۸). به همین خاطر است که بسیاری از صاحب نظران، محیط را دانشگاهی نامیده اند که هر فرد با توجه به زمینه ها و استعداد های خویش میتواند از آن بیاموزد و در معرض تأثیرات آن قرار گیرد، دانشگاهی که هیچ گاه فرد از آن فارغ التحصیل نمی شود (فساشکوه، ۱۳۹۷).

ویژگی های اجتماعی و روانی محیط آموزش می تواند تأثیر زیادی بر رفتار و گرایش های دانش آموزان داشته باشد. یک محیط آموزشی که از احترام به دانش آموزان پرداخته و ایشان را حمایت کند، باعث افزایش اعتماد به نفس، کاهش استرس و بهبود روحیه در دانش آموزان می شود. محیطی که به دانش آموزان اجازه می دهد تا توانمندی ها و استعداد های خود را شناخته و تقویت کنند، باعث افزایش انگیزه و تعهد آن ها به یادگیری می شود (قاضی زاده، ۱۳۹۶). ارزش ها و فرهنگی که در محیط آموزشی وجود دارد، می تواند بر رفتار و انتخاب های دانش آموزان تأثیر گذار باشد. محیطی با انگیزه بخش و همکاری می تواند از دید دانش آموزان را به یادگیری و توسعه تشویق کند. توجه به تفاوت های فردی دانش آموزان و ایجاد محیطی که تنوع را تقویت کند (نصراصفهانی و معین پور، ۱۳۹۸)، می تواند احساس تعلق و ارتباط اجتماعی را تقویت کرده و همچنین افزایش تحمل و تعامل دانش آموزان را تسهیل کند. در نتیجه، ویژگی های اجتماعی و روانی محیط آموزش می توانند موثر باشند در شکل دهی به رفتارها و گرایش های دانش آموزان و کمک به رشد و توسعه آن ها باشند (نصراصفهانی و معین پور، ۱۳۹۸).

اهمیت و ضرورت پژوهش

ویژگی های اجتماعی و روانی محیط آموزش بر رفتار و گرایش های دانش آموزان اهمیت بسیاری دارند زیرا این عوامل می توانند عمیقاً به توسعه و رشد هوشی، اجتماعی و عاطفی دانش آموزان کمک کنند. در ادامه توضیح می دهیم که چرا این ویژگی ها ضروری و اهمیت زیادی دارند (prasolova, 2020):

۱** .تأثیر بر رشد شخصیتی**:: محیط آموزشی، به عنوان یکی از محیط های اصلی تعامل و تجربه دانش آموزان، می تواند به رشد و تکامل شخصیتی و اجتماعی آن ها کمک کند. اینجاست که ارزش ها، انگیزه ها و تصمیمات آینده زندگی شخصی دانش آموزان شکل می گیرد .

۲** .تأثیر بر عملکرد و یادگیری**:: احساس راحتی، امنیت و پشتیبانی در محیط آموزشی می تواند منجر به افزایش تمرکز، انگیزه و عملکرد بهتر تحصیلی دانش آموزان شود. بنابراین، ویژگی های اجتماعی و روانی محیط در تسهیل فرآیند یادگیری بسیار مؤثرند .

۳** .تأثیر بر روابط اجتماعی و انطباق**:: محیط آموزشی می تواند به تشکیل روابط مثبت و سازنده بین دانش آموزان کمک کرده و بهبود توانایی انطباق آن ها در جوامع مختلف را تسهیل کند. این مهارت های اجتماعی و انطباقی ضروری برای موفقیت در زندگی است .

۴** .تأثیر بر توسعه تفکر و اندیشه**:: محیط آموزشی که تشویق به تفکر، خلاقیت و تفکر انتقادی داشته باشد، می تواند به توسعه مهارت های ذهنی و فکری دانش آموزان کمک کند و از آن ها فردی پویا و خوش بین ترقی بخشد .

بنابراین، ویژگی های اجتماعی و روانی محیط آموزش از اهمیت بسیاری برخوردارند و می توانند به طور قابل توجهی بر رفتار، گرایش ها و پیشرفت دانش آموزان تأثیرگذار باشند.

پیشینه پژوهش

سیف (۱۴۰۰)، ویژگی های اجتماعی و روانی محیط آموزش می توانند تأثیر چشمگیری بر رفتار و گرایش های دانش آموزان داشته باشند. این تأثیرات می توانند به شکل های مختلفی ظاهر شوند (Gropper, 2018):

۱** .رفتارهای مثبت و منفی**:: محیط آموزشی که از ارزش های اجتماعی مثبت، همدلی و بهبود فردی حمایت کند، ممکن است رفتارهای مثبت مانند همکاری، احترام و تعامل مثبت را ترویج کند. به عنوان مثال، محیط هایی که از تحقق هدف ها و توسعه مهارت ها حمایت می کنند، می توانند باعث افزایش انگیزه و انگیزه ها بهبودی کنند .

۲** . گرایش های تحصیلی و تمایلات شغلی**:: محیطی که از تشویق به یادگیری فراگیر، خلاقیت و تفکر انتقادی حمایت می کند، ممکن است گرایش های تحصیلی دانش آموزان را به سمت رشته ها و زمینه های مطالعاتی خاصی هدایت کند. همچنین، این ویژگی ها می توانند تمایلات شغلی و آینده حرفه ای دانش آموزان را تحت تأثیر قرار دهند .

فتحی (۱۳۹۸)، محیط آموزشی که از توجه به تفاوت ها، احترام متقابل و تعامل بین فردی حمایت کند، ممکن است باعث توسعه مهارت های ارتباطی و روابط اجتماعی سالم در دانش آموزان شود. این مهارت ها می توانند بهبودی در روابط با همکاران، معلمان و جامعه را به همراه داشته باشند .

زاهدی فر (۱۳۹۹)، محیطی که از توجه به توانمندی ها، انگیزه و توانشناسی دانش آموزان حمایت می کند، می تواند به رشد اعتماد به نفس و احساس اثربخشی در آن ها کمک کند. این اعتماد به نفس ممکن است بهبودی در رفتار و عملکرد دانش آموزان به ارمغان آورد . بنابراین، ویژگی های اجتماعی و روانی محیط آموزش می توانند به تشکیل رفتارها و گرایش های دانش آموزان کمک کنند و به شکل قابل توجهی بر پیشرفت و رشد شخصی و تحصیلی آن ها تأثیرگذار باشند.

دهستانی و اخوت (۱۳۹۵)، محیط یادگیری اثربخش می تواند به برقراری و تقویت شرایط مناسب یادگیری در آموزش عالی منجر شود. محیط یادگیری به بافت اجتماعی، روانی و آموزشی اشاره دارد که یادگیری در آن صورت می گیرد و پیشرفت و بازخورد دانش آموزان را تحت تأثیر قرار می دهد. بدیهی است که شرایط کار و محیط مدرسه بر رضایت و توانمندی افراد اثر مثبت دارد و هرچه محیط برانگیزاننده تر باشد، رضایت افراد افزایش می یابد. هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش محیط یادگیری در میزان یادگیری دانش آموزان است. روش پژوهش حاضر از نوع پژوهش های کیفی است و به منظور جمع آوری اطلاعات از منابع کتابخانه های استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داد رفتار یک فرد بازتابی از روابط درونی شرایط و نیروهایی است که در زمان دقیق وقوع آن رفتار وجود دارند و عمل می کنند. بنابراین، افراد و محیطشان به صورت وجود های همبسته ای هستند که به یکدیگر وابستگی درونی دارند؛ محیط و تعاملات محیطی با ویژگی های شخصیتی و زیستی افراد حاضر در آن، هر دو، تعیین کننده های نیرومند نتایج هستند. بنابراین محیط کلاس و تعاملات صورت گرفته در آن می تواند در میزان موفقیت دانش آموزان نقش اساسی داشته باشد (jonassoen, 2017).

لطف عطا (۱۳۹۷)، یادگیری، بخش مرکزی زندگی هر فرد است. حتی زمانی که به آن فکر نمی کنیم نیز اتفاق می افتد؛ با این تفکر که رفتار در خلا رخ نمی دهد؛ لذا راه های گوناگون رفتار، مرتبط با محیط کالبدی است. محیط های یادگیری از عناصری تشکیل خواهند شد که در کنار هم معنا دار می شوند. ویژگی ها و کیفیت های هر کدام از این عناصر در شکل گیری رفتارهای مختلف موثر می باشند. فیلسوف ژان پیاژه، بر توانایی کودک در درک جهان به طور فعال تأکید بسیار می کند

و معتقد است که کودکان به طور انفعالی اطلاعات را جذب نمی کنند، بلکه آنچه را که در دنیای پیرامون خود می بینند، می شنوند و احساس می کنند، سپس انتخاب و تفسیر می نمایند. معماری، هنری است که ما را در بر گرفته است و انسان ها بیش از آنکه بر فضا تاثیر بگذارند، از آن تاثیر می پذیرند. آموزش و به تبع آن محیط های آموزشی بیشترین اثر و نقش را بر ذهنیت و تمدن سازی جوامع به عهده دارند. لازمه اصلاح کالبد آموزش و پرورش، ایجاد فضاهای مرتبط با فعالیت دانش آموزان است؛ فضاهایی که دارای شرایط مناسب و مطلوب برای رشد فیزیکی ذهنی، عاطفی و اجتماعی کودکان می باشد که تحقق این امر از طریق طراحی جزییات فضاها با توجه به الگوهای رفتاری کودکان امکان پذیر می گردد. محققان روانشناسی محیط، با مطالعه الگوهای رفتاری کودکان در محیط های آموزشی به مواردی موثر، از قبیل اندازه مدرسه، نورپردازی و ... که نقش عمده ای در افزایش یادگیری دارند، برخورد کرده اند که در جریان مقاله، به بررسی دقیق تر آنها پرداخته خواهد شد. جهت آگاهی بیشتر از وضعیت عمومی مدارس کشور به مقایسه نمونه ای از آنها و مدارس مطلوب ساخته شده، خواهیم پرداخت که برای اخذ اطلاعات از مطالعات کتابخانه ای و از مقاله های منتشر شده در سایت های معتبر درباره دیدگاه نوین طراحی محیط های آموزشی بالاخص مقطع ابتدایی که از اهمیت ویژه ای در آموزش برخوردارند، استفاده شده است (نصراصفهانی و معین پور، ۱۳۹۸).

حسین پور (۱۴۰۲)، اجتماعی شدن و ارائه رفتار مناسب، یک سیستم دو جانبه ارتباطی، میان فرد در جامعه است به همین جهت هم تاثیرات فرهنگی و هم الگوهای رشدی فرد بطور هم زمان مد نظر قرار داده می شود. خانواده و آموزش و پرورش دو نهادی هستند که بیشترین نقش الگویی و تاثیرگذاری در رفتارهای فردی و اجتماعی دانش آموزان را دارند. هدف این مقاله بررسی و اصلاح رفتارهای اجتماعی دانش آموزان در مدارس راهنمایی می باشد. اجتماعی شدن و ارائه رفتار مناسب، یک سیستم دو جانبه ارتباطی، میان افراد در جامعه است به همین جهت هم تاثیرات فرهنگی و هم الگوهای رشدی فرد بطور هم زمان مد نظر قرار داده می شود و به همین دلیل آموزش اجتماعی را نمی توان از زمینه هایی که رفتار در آن واقع می شود (مدرسه) جدا کرد. اگر مدرسه ها کارکرد اجتماعی کردن افراد را به درستی انجام ندهند، افرادی به جامعه تحویل می دهند که نه تنها شهروندان وظیفه شناسی برای جامعه نخواهند بود بلکه به وظایف خود در آینده به عنوان پدر و مادر نمی توانند عمل نمایند. نتایج حاصل از فعالیت ها و اقدامات انجام شده در دوکلاس دوم و سوم در حالت میانگین به ترتیب ۴۹ درصد و ۵۱ درصد و در سنجش تک به تک عنوان های رفتاری در کلاس دوم و سوم به ترتیب ۱۵ تا ۲۰ و ۲۰ تا ۲۵ درصد تغییر و رشد را نشان می دهد. حال با عنایت به ارزیابی های حاصله در می یابیم که فعالیت عملی دانش آموزان در مدرسه و خارج از محیط مدرسه (خانواده) مثر ثمر بوده و دانش آموزان توانسته اند در زمینه ی نظم و برنامه ریزی، همکاری با اعضای خانواده،

میزان گرایش های مذهبی، میزان مشارکت های اجتماعی، بهداشت محیط و خانواده و دیگر عناوین رفتاری، موفقیت های خوبی را در رفتارهایشان از خود بروز داده و رضایتمندی اولیاء و دبیر خود را فراهم نمایند (فرخ نیا، ۱۳۹۸).

ساکي (۱۳۹۵)، ویژگی های اجتماعی و روانی محیط آموزش می توانند شامل مجموعه ای از عوامل و ویژگی ها باشند که بر محیط و فضای آموزشی تأثیر می گذارند و به تعاملات اجتماعی و روانی دانش آموزان اهمیت می دهند (لطف آبادی، ۱۳۹۹).

فتاحی و همکاران (۱۳۹۸)، ارزش ها، باورها، مقررات و فرهنگ عمومی محیط آموزشی است که تعیین کننده رفتارها و اعمال اعضای جامعه آموزشی است. حضور افراد حامی و پشتیبان اجتماعی در مخاطبین آموزشی است که می تواند از جمله موجب بهبود تحصیلات و روانی دانش آموزان شود. نحوه تعامل و همکاری بین دانش آموزان و اعضای دیگر محیط آموزشی است که می تواند تأثیر زیادی بر روابط اجتماعی آن ها داشته باشد (نصراصفهانی و معین پور، ۱۳۹۸).

صوفیان و همکاران (۱۳۹۶)، ایجاد یک محیط آموزشی مناسب با فضاهای راحت، تجهیزات مناسب و توجه به جزئیات فضای آموزشی می تواند بر تمرکز و خلق انگیزه در دانش آموزان تأثیرگذار باشد. محیط آموزشی باید از هرگونه تبعیض نسبت به دانش آموزان بپرهیزد و به تشویق همگرایی و احترام به تفاوت ها بپردازد. نگاه به روابط انسانی و محیطی که از توجه به احساسات فردی و روانیات دانش آموزان پرورش داده شود، باعث بهبود روحیه و عملکرد آن ها خواهد شد (pradolova, 2020).

پراسولوا (۲۰۲۰)، محیط آموزشی می تواند تأثیر گرانبهائی بر رفتار و گرایش دانش آموزان داشته باشد. یک محیط آموزشی استوار و الهام بخش می تواند انگیزه دانش آموزان را افزایش دهد و آن ها را به یادگیری و پیشرفت تحصیلی تشویق کند (Grooper, 2018).

گروپر (۲۰۱۸)، محیطی که همکاری، تعامل و احترام متقابل را ترویج می دهد، می تواند باعث ایجاد رفتارهای مثبت همکاری و اشتراک گذاری در بین دانش آموزان شود. محیط آموزشی که به دانش آموزان اجازه می دهد خلاقیتشان را بروز دهند و به ایده های نوآورانه دست پیدا کنند، می تواند به تقویت خلاقیت و نوآوری آن ها کمک کند (Jonassen, 2017).

جانسون (۲۰۱۷)، محیط امن و حامی که دانش آموزان در آن به فرصت ها و امکانات برای امتحان کردن و خطا کردن دست پیدا کنند، می تواند باعث افزایش اعتماد به نفس آن ها شود (نصراصفهانی و معین پور، ۱۳۹۸).

جورجان (۲۰۱۹)، وقتی که محیط آموزشی جذاب، فعال و تعاملی باشد، دانش آموزان احتمالاً بهتر و با خوشحالی به یادگیری مشغول می شوند و علاقه شان به دانش زیاد می شود (فساشکوه، ۱۳۹۷).

چان و همکاران (۲۰۱۵)، محیط آموزشی نقش بسیار مهمی در شکل‌دهی به رفتار و گرایش دانش‌آموزان دارد و ایجاد یک محیط مطلوب و تحریک‌کننده می‌تواند به بهبود روند یادگیری و توسعه شخصیتی آن‌ها کمک کند (فرخ‌نیا، ۱۳۹۸).

هدف پژوهش

بررسی تاثیر ویژگی های اجتماعی_روانی محیط آموزش بر رفتار و گرایش های دانش آموزان می‌باشد.

فرضیه پژوهش

- به نظر می‌رسد، بین ویژگی های اجتماعی_روانی محیط آموزش بر رفتار و گرایش های دانش آموزان پسر رابطه معناداری وجود دارد.
- به نظر می‌رسد، بین ویژگی های اجتماعی_روانی محیط آموزش بر رفتار و گرایش های دانش آموزان دختر رابطه معناداری وجود دارد.

سوال پژوهش

- آیا بین ویژگی های اجتماعی_روانی محیط آموزش بر رفتار و گرایش های دانش آموزان دختر رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا بین ویژگی های اجتماعی_روانی محیط آموزش بر رفتار و گرایش های دانش آموزان پسر رابطه معناداری وجود دارد؟

روش پژوهش

روش تحقیق استفاده شده در تحقیق حاضر از نوع همبستگی است. هدف تحقیق هم بستگی عبارت است از درک الگوهای پیچیده رفتاری که از طریق مطالعه هم بستگی بین این الگوها و متغیرهایی که فرض می شود بین آنها رابطه وجود دارد. این روش مخصوصاً در شرایطی مفید است که هدف آن کشف رابطه بین متغیرهایی باشد که در مورد آنها تحقیقاتی انجام نشده است.

جامعه مورد مطالعه

جامعه مورد مطالعه در تحقیق حاضر عبارتند از دانش آموزان مقطع متوسطه دوم، که در شهرستان الشتر ۱۰ دبیرستان دخترانه وجود دارد که طبق آمار بدست آمده بالای ۱۲۰۰ نفر است که در رشته های مختلف علوم تجربی - ریاضی - انسانی و فنی و کار و دانش میباشند.

حجم نمونه

با توجه به جامعه مورد مطالعه و برآورد کل آن از بین ۱۲۰۰ نفر ۸۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شده اند که انتخاب نمونه ها بصورت تصادفی است.

روش نمونه گیری

روش نمونه گیری استفاده شده در تحقیق حاضر از نوع طبقه ای است در بسیاری از تحقیقات انسانی، محقق مایل است نمونه تحقیقی را به گونه ای انتخاب کند که مطمئن شود زیر گروهی با همان نسبتی که در جامعه وجود دارند به عنوان نماینده جامعه در نمونه حضور داشته باشند. این نمونه ها را نمونه های طبقه بندی شده می گویند. روش نمونه گیری طبقه ای در مطالعه هایی که محقق قصد مقایسه زیر گروه های مختلفی را داشته باشد مناسب است به طور خلاصه در روش نمونه گیری طبقه ای محقق مطمئن است که نمونه انتخاب شده بر اساس ویژگی ها و عواملی که اساس آن طبقه بندی بوده اند، نماینده واقعی جامعه است.

ابزار اندازه گیری در تحقیق

ابزار اندازه گیری در تحقیق حاضر عبارتند از پرسش نامه ارزیابی محیط آموزشی راف (DREEM) است که این پرسش نامه دارای ۵۰ سوال می باشد که در سال ۱۹۹۷ طراحی شده است. مدت اجرای این آزمون در حدود ۲۵ الی ۳۰ دقیقه است که آزمودنی در زمان معین به سئوالات جواب می دهند طبق تحقیقات انجام شده نشان می دهد که روایی این آزمون ۸۵٪ و پایایی آن ۷۵٪ درصد است.

روش آماری مربوط به فرضیه

روش آماری جهت انجام فرضیه تحقیق و بررسی رابطه بین ویژگی های اجتماعی-روانی محیط آموزشی بر رفتار و گرایش های دانش آموزان از روش آماری ضریب هم بستگی پیرسون در سطح آمار استنباطی استفاده گردیده است.

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

یافته های آزمون فرضیه تحقیق

جهت آزمون فرضیه تحقیق و بررسی رابطه بین ویژگی های اجتماعی_روانی محیط آموزشی و رفتار و گرایش دانش آموزان سال سوم دبیرستان در دو گروه Y و X نمره آزمودنی ها از پرسش نامه بدست آمده است که بعد از بدست آوردن نمرات خام با استفاده از روش ضریب هم بستگی پیرسون استفاده گردیده که در سطح آمار توصیفی مورد توجه قرار گرفته است.

(نمرات خام در تحلیل SPSS به معنای نتایج تست ها یا اندازه گیری های مستقیم بدون هیچگونه تصحیح یا تغییرات اضافی می باشد. این نمرات خام معمولاً نتایج اولیه از آزمایشات یا اندازه گیری ها هستند و می توانند مورد تحلیل واقعی قرار گیرند یا برای محاسبه نتایج دیگر، مانند نمرات استاندارد یا نمرات تصحیح شده، استفاده شوند. در واقع همان داده های اولیه پاسخگویان می باشند.)

جدول ۱- نمرات خام آزمودنیها از آزمون پرسش نامه

	x	G	X ²	g ²	xg
۱	۳۶	۲۸	۱۲۹۶	۷۸۴	۱۰۰۸
۲	۳۲	۲۲	۱۰۲۴	۴۸۴	۷۰۴
۳	۴۲	۲۰	۱۷۶۴	۴۰۰	۸۴۰
۴	۴۰	۳۲	۱۶۰۰	۱۰۲۴	۱۲۸۰
۵	۴۸	۳۰	۲۳۰۴	۹۰۰	۱۴۴۰
۶	۴۲	۲۸	۱۷۶۴	۷۸۴	۱۱۷۶
۷	۴۰	۲۶	۱۶۰۰	۶۷۶	۱۰۴۰
۸	۵۰	۲۴	۲۵۰۰	۵۷۶	۱۲۰۰
۹	۳۲	۲۰	۱۰۲۴	۴۰۰	۶۴۰

۱۰	۴۲	۳۸	۱۷۶۴	۱۴۴۴	۱۵۹۶
۱۱	۴۰	۲۲	۱۶۰۰	۴۸۴	۸۸۰
۱۲	۴۰	۲۱	۱۶۰۰	۴۴۱	۸۴۰
۱۳	۴۲	۲۸	۱۷۶۴	۷۸۴	۱۱۷۶
۱۴	۴۸	۳۸	۲۳۰۴	۱۴۴۴	۱۸۲۴
۱۵	۵۲	۲۲	۲۷۰۴	۴۸۴	۱۱۸۸
۱۶	۴۸	۲۰	۲۳۰۴	۴۰۰	۹۶۰
۱۷	۴۶	۲۲	۲۱۱۶	۴۸۴	۱۰۱۲
۱۸	۳۸	۳۰	۱۴۴۴	۹۰۰	۱۱۴۰
۱۹	۳۲	۲۴	۱۰۲۴	۵۷۶	۷۶۸
۲۰	۴۲	۲۴	۱۷۶۴	۵۷۶	۱۰۰۸
۲۱	۴۰	۱۶	۱۶۰۰	۲۵۶	۶۴۰
۲۲	۳۸	۱۸	۱۴۴۴	۳۲۴	۶۸۴
۲۳	۴۲	۲۰	۱۷۶۴	۴۰۰	۸۴۰
۲۴	۴۸	۱۸	۲۳۰۴	۳۰۲۴	۸۶۴
۲۵	۴۶	۳۲	۲۱۱۶	۴۱۰۲۴	۱۴۷۲
۲۶	۴۲	۲۲	۱۷۶۴	۴۸۴	۹۲۴
۲۷	۴۲	۲۰	۱۷۶۴	۴۰۰	۸۴۰
۲۸	۳۸	۱۸	۱۴۴	۳۲۴	۶۸۴
۲۹	۴۲	۳۲	۱۷۶۴	۱۰۲۴	۱۳۴۴
۳۰	۴۰	۳۰	۱۶۰۰	۹۰۰	۱۲۰۰
۳۱	۵۲	۴۰	۲۷۰۴	۱۶۰۰	۲۰۸۰
۳۲	۴۸	۲۸	۲۳۰۴	۷۸۴	۱۳۴۴
۳۳	۵۰	۲۶	۲۵۰۰	۶۷۶	۱۳۰۰
۳۴	۴۶	۲۴	۲۱۱۶	۵۷۶	۱۱۰۴

۳۵	۳۸	۳۰	۱۴۴۴	۹۰۰	۱۱۴۰
۳۶	۴۰	۱۸	۱۶۰۰	۳۲۴	۷۲۰
۳۷	۴۲	۱۶	۱۷۶۴	۲۵۶	۶۷۲
۳۸	۳۸	۲۴	۱۴۴۴	۵۷۶	۹۱۲
۳۹	۴۲	۲۲	۱۷۶۴	۴۸۴	۹۲۴
۴۰	۴۰	۲۰	۱۶۰۰	۴۰۰	۸۰۰
۴۱	۳۸	۱۸	۱۴۴۴	۳۲۴	۶۸۴
۴۲	۳۶	۱۶	۱۲۹۶	۲۵۶	۵۷۶
۴۳	۴۲	۱۴	۱۷۶۴	۱۹۶	۵۸۸
۴۴	۴۸	۲۰	۲۳۰۴	۴۰۰	۹۶۰
۴۵	۴۲	۱۴	۱۷۶۴	۱۹۶	۵۸۸
۴۶	۳۸	۱۶	۱۴۴۴	۲۵۶	۶۰۸
۴۷	۳۲	۱۸	۱۰۲۴	۳۲۴	۵۷۶
۴۸	۴۲	۱۸	۱۷۶۴	۳۲۴	۵۷۶
۴۹	۴۰	۱۶	۱۶۰۰	۲۵۶	۶۴۰
۵۰	۵۲	۲۰	۲۷۰۴	۴۰۰	۱۰۴۰
۵۱	۵۰	۲۲	۲۵۰۰	۴۸۴	۱۱۰۰
۵۲	۴۲	۱۸	۱۷۶۴	۳۲۴	۷۵۶
۵۳	۴۰	۱۶	۱۶۰۰	۲۵۶	۶۴۰
۵۴	۳۸	۲۰	۱۴۴۴	۴۰۰	۷۶۰
۵۵	۴۲	۱۸	۱۷۶۴	۳۲۴	۷۵۶
۵۶	۴۰	۳۰	۱۶۰۰	۹۰۰	۱۲۰۰
۵۷	۳۸	۱۸	۱۴۴۴	۳۲۴	۶۸۴
۵۸	۴۴	۱۲	۱۹۳۶	۴۸۴	۵۲۸
۵۹	۳۸	۱۴	۱۴۴۴	۱۹۶	۵۳۲

۶۰	۴۲	۱۶	۱۷۶۴	۲۵۶	۶۷۲
۶۱	۴۰	۱۸	۱۶۰۰	۳۲۴	۷۲۰
۶۲	۳۸	۱۲	۱۴۴۴	۱۹۶	۴۵۶
۶۳	۴۲	۱۰	۱۷۶۴	۱۰۰	۴۲۰
۶۴	۵۲	۳۲	۲۷۰۴	۱۰۲۴	۱۶۶۴
۶۵	۵۰	۳۰	۲۵۰۰	۹۰۰	۱۵۰۰
۶۶	۴۸	۲۸	۲۳۰۴	۷۸۴	۱۳۴۴
۶۷	۴۸	۲۲	۲۳۰۴	۴۸۴	۱۰۵۶
۶۸	۴۲	۱۴	۱۷۶۴	۱۹۶	۵۸۸
۶۹	۴۰	۱۶	۱۶۰۰	۲۵۶	۶۴۰
۷۰	۴۸	۱۸	۲۳۰۴	۳۲۴	۸۶۴
۷۱	۴۲	۲۰	۱۷۶۴	۴۰۰	۸۴۰
۷۲	۴۶	۲۲	۲۱۱۶	۴۸۴	۱۰۱۲
۷۳	۴۰	۱۸	۱۶۰۰	۳۲۴	۷۲۰
۷۴	۳۸	۱۶	۱۴۴۴	۲۵۶	۶۰۸
۷۵	۴۲	۱۸	۱۷۶۴	۳۲۴	۷۵۶
۷۶	۴۸	۱۴	۲۳۰۴	۱۹۶	۶۷۲
۷۷	۴۲	۱۰	۱۷۶۴	۱۰۰	۴۲۰
۷۸	۳۸	۲۰	۱۴۴۴	۴۰۰	۷۶۰
۷۹	۴۰	۱۸	۱۶۰۰	۳۲۴	۷۲۰
۸۰	۵۲	۱۶	۲۷۰۴	۲۵۶	۸۳۲
۴۱۶۰		۲۱۵۰	۱۶۲۸۴۱	۸۶۷۶۱	۱۲۱۴۹۵

فرمول

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

$$r_{xy} = \frac{80 (121495) - (4160)(2150)}{\sqrt{[80 (162841) - (4160)^2][80 (86761) - (2150)^2]}}$$

$$r_{xy} = \frac{9719600 - 8944000}{\sqrt{[13027280 - 12730560][6940880 - 4622500]}}$$

$$r_{xy} = \frac{775600}{\sqrt{(2969720) (2318380)}} = \frac{775600}{(3601,3) (1522,6)}$$

$$r_{xy} = \frac{775600}{5483339} = 0,142$$

$$t = 0,142 \sqrt{\frac{80-1}{1-(0,142)}} = 1,273$$

بررسی تحلیل فرضیات

همانطور که ملاحظه می گردد جهت آزمون فرضیه تحقیق و بررسی رابطه بین ویژگی های اجتماعی-روانی محیط آموزشی و رفتار و گرایش دانش آموزان از روش ضریب هم بستگی پیرسون استفاده گردیده که نتایج آن در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲- بررسی رابطه بین ویژگی های اجتماعی-روانی محیط آموزشی و رفتار و گرایش دانش آموزان دختر رابطه وجود دارد.

تعداد	آزمونیهها	ضریب هم بستگی	T بدست آمده	T جدول	Uf	سطح معنی داری
۴۰	سال سوم دبیرستان	۱۴۲٪	۹/۲۷۳	۹/۶۷۶	۷۹	۵٪

همانطور که جدول ۲ نشان می دهد که ضریب هم بستگی بدست آمده ۱۴۲٪ که t حاصل آن جهت اعتبار ضریب هم بستگی برابر ۹/۲۷۳ از t جدول با درجه آزادی ۷۹ در سطح معنی داری ۵٪ بزرگتر است پس می توان گفت که فرضیه تحقیق مورد تایید قرار گرفته است و بین تاثیر ویژگی های اجتماعی_روانی محیط آموزشی و رفتار و گرایش دانش آموزان دختر رابطه وجود دارد.

جدول ۳- بررسی رابطه بین ویژگی های اجتماعی_روانی محیط آموزشی و رفتار و گرایش دانش آموزان پسر رابطه وجود دارد.

تعداد	آزمونیها	ضریب هم بستگی	T بدست آمده	T جدول	Uf	سطح معنی داری
۴۰	سال سوم دبیرستان	۱۴۲٪	۰/۲۷۳	۸/۴۱۸	۷۹	۵٪

همانطور که جدول ۳ نشان می دهد که ضریب هم بستگی بدست آمده ۱۴۲٪ که t حاصل آن جهت اعتبار ضریب هم بستگی برابر ۰/۲۷۳ از t جدول با درجه آزادی ۷۹ در سطح معنی داری ۵٪ بزرگتر است پس می توان گفت که فرضیه تحقیق مورد تایید قرار گرفته است و بین تاثیر ویژگی های اجتماعی_روانی محیط آموزشی و رفتار و گرایش دانش آموزان پسر رابطه وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

ویژگی های اجتماعی و روانی محیط آموزش می توانند تاثیر زیادی بر رفتار و گرایش های دانش آموزان داشته باشند. به صورت خلاصه، این ویژگی ها می توانند به شکل زیر تاثیر گذار باشند:

۱**۱. فرهنگ و ارزش ها*: فرهنگ و ارزش های محیط آموزشی می توانند بر رفتارها و گرایش های دانش آموزان تاثیر گذار باشند. اگر محیط فرهنگی مدرسه از تحقق ارزش های مثبت، احترام متقابل، همکاری و انگیزه بهره مند باشد، دانش آموزان ممکن است رفتارهای مثبت و انگیزه بخشی نشان دهند.

۲. پشتیبانی اجتماعی: حمایت و پشتیبانی اجتماعی از طرف معلمان، همکلاسی ها و مدرسه می تواند به تقویت اعتماد به نفس، افزایش انگیزه و کاهش استرس دانش آموزان کمک کند. این ویژگی می تواند بر روی رفتارها و گرایش های اجتماعی و تحصیلی آن ها تأثیرگذار باشد.

۳. احترام و تعامل: محیطی که از احترام به فردیت و تفاوت های فردی حمایت کند و تعامل مثبت را ترویج دهد، می تواند به توسعه مهارت های اجتماعی دانش آموزان کمک کند و بر رفتارهایشان تأثیرگذار باشد.

۴. انگیزه و اعتقاد به توانایی ها: محیطی که به توانایی ها و استعداد های دانش آموزان اعتقاد داشته باشد و انگیزه به تحصیل و یادگیری را تقویت کند، می تواند به افزایش روحیه و انگیزه تحصیلی آن ها منجر شود.

بنابراین، ویژگی های اجتماعی و روانی محیط آموزش می توانند به شکل زیادی بر رفتار و گرایش های دانش آموزان تأثیرگذار باشند و به توسعه شخصیت و پیشرفت تحصیلی آن ها کمک کنند.

محیط آموزشی به عنوان یکی از عوامل مهم در تعیین رفتار و گرایش های دانش آموزان، تأثیر قابل توجهی دارد. تعدادی از اثرات محیط آموزشی بر رفتار و گرایش دانش آموزان عبارتند از:

۱. تأثیر محیط فیزیکی: محیط آموزشی می تواند بر انگیزه، تمرکز و حافظه دانش آموزان تأثیر بگذارد. مثلاً نور پر کفاف، دمای مناسب، آرامش و ترتیب در فضای آموزشی می تواند باعث افزایش تمرکز و بهبود عملکرد تحصیلی شود.

۲. تأثیر ارتباطات انسانی: روابط مثبت و سازنده بین دانش آموزان و معلمان، و همچنین بین همکلاسی ها می تواند باعث افزایش اعتماد به نفس، انگیزه تحصیلی و بهبود رفتارهای اجتماعی شود.

۳. تأثیر فرهنگ آموزشی محیط: محیط آموزشی که از ارزش های مثبت، همکاری و تلاش برای بهبود تحصیلی حمایت کند، ممکن است گرایش های مثبت در دانش آموزان ایجاد کند و آن ها را به تحقق اهداف تحصیلی تشویق کند.

۴. تأثیر فناوری: استفاده بهینه از فناوری های آموزشی می تواند بهبودی در عملکرد دانش آموزان و افزایش تمایل آن ها به یادگیری به روش های نوین را ایجاد کند.

۵. تأثیر برنامه های آموزشی: برنامه های تحصیلی و آموزشی که به تناسب و نیازهای دانش آموزان پاسخ دهند، ممکن است باعث افزایش انگیزه و علاقه آن ها به یادگیری شوند.

به طور خلاصه، محیط آموزشی با تعامل بین اجزای مختلف خود می تواند ویژگی های مثبت و منفی دانش آموزان را شکل دهد و تأثیر چشمگیری بر رفتار و گرایش آن ها داشته باشد.

نتایج این پژوهش با نتایج لطف آبادی (۱۳۹۹)، همسو می باشد، که بیان می کند:

در مورد تأثیر ویژگی های اجتماعی-روانی محیط آموزش بر رفتار و گرایش های دانش آموزان، می توان به نکات زیر اشاره کرد:

۱. محیط اجتماعی مدرسه:

- روابط بین دانش آموزان، معلمان و کارکنان مدرسه

- جو همکاری و حمایتی یا رقابتی و فردگرایانه در مدرسه

- مشارکت دانش آموزان در فعالیت های گروهی و انجمن ها

۲. محیط روانی مدرسه:

- میزان امنیت، آرامش و احساس تعلق دانش آموزان

- سطح انگیزش و عزت نفس دانش آموزان

- نحوه برخورد معلمان و مدیران با دانش آموزان

۳. تأثیرات:

- شکل گیری نگرش ها، ارزش ها و هنجارهای اجتماعی دانش آموزان

- میزان مشارکت و درگیری دانش آموزان در فعالیت های آموزشی

- سطح انگیزش تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

- سازگاری اجتماعی و رشد شخصیت دانش آموزان

در مجموع، محیط اجتماعی-روانی مدرسه نقش مهمی در شکل گیری رفتار و گرایش های دانش آموزان دارد و طراحی مناسب این محیط می تواند به بهبود نتایج تحصیلی و اجتماعی آنها کمک کند، می باشد.

منابع

۱. فرخ نیا، مینا، ۱۳۹۸، چگونه با معماری کودکان را مجذوب کنیم، روزنامه جوان، شماره، ۱۱۳۱، ۲۴/۳/۳۱
۲. فسا شکوه، هورآسا، ۱۳۹۷، فضای آموزشی قواعد و معیارها، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۶
۳. قاضی زاده، بهرام، ۱۳۹۶، اصول و معیا طراحی آموزشی، چاپ اول، تهران، انتشارات سازمان نوسازی مدارس
۴. لطف آبادی، حسین، ۱۳۹۹، روانشناسی تربیتی، چاپ اول، تهران، انتشارات سمت
۵. نصر اصفهانی، احمد رضا و معین پور، حمید، ۱۳۹۸، تاثیر جمعیت و محیط انسانی فیزیکی کلاس درس بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۳
۶. Prasolova-Forland, E. (2020). Virtual spaces as artifacts: implications for the design of educational CVEs. *Cyberworlds in Education. The International Journal of Distance Education Technologies (JDET)*, 2(4), ۹۴-۱۱۵.
۷. UNICEF .2018. World Declaration on the Survival, Protection and Development of Children (<http://www.unicef.org/wsc/declare.htm>)
۸. Gropper, G.M. (2018). "A Behavioral Approach to Instructional Prescription". In C.M. Reigeluth (Eds.), *Instructional Design: Theories and Models Volume I* (PP. 101 – 161). Mahwah: Lawrance Erlbuam Associates.
۹. Jonassen, D. (2017). "Designing Constructivist Learning Viron Environments". In C.M. Reigeluth (Eds.), *Instructional Design: Theories and Models Volume II* (PP. 215-239). Mahwah: Lawrance Erlbuam Associates